

SOLIDNA RAST BREZ PODPORE DRŽAVE IN BANK

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

6

Investicije so v prvem četrtletju postale največji pospeševalec gospodarske rasti. K medletni rasti BDP so prispevale kar štiri petine, saldo menjave slabo petino, skromen prispevek potrošnje prebivalstva, pa je deloma izničila manjša poraba države. Prerazdeljevanje BDP na škodo dela in v korist kapitala - bruto poslovnega presežka se je nadaljevalo; delo je v letu dni izgubilo odstotno točko BDP, zmanjšal se je tudi delež socialnih prispevkov delodajalcev, povečala pa sta se deleža poslovnega presežka in neto posrednih davkov. Industrijska produkcija je bila generator rasti po proizvodni strukturi. K rasti je prispevala slabo polovico, promet, skladiščenje in gostinstvo slabo petino, kolikor so k razliki med dodano vrednostjo in BDP prispevali tudi neto posredni davki. Rast BDP so zmanjševale finančne in zavarovalniške storitve ter gradbeništvo.

Skupna blagovna menjava s tujino je aprila stagnirala zaradi zmerne rasti menjave znotraj EU in precejšnega padca menjave z državami izven EU. Saldo menjave je bil po več mesecih negativen; primanjkljaj v menjavi znotraj EU je bil večji od presežka v menjavi izven EU.

Gospodarska klima se maja ni spremenila; zaupanje v predelovalnih dejavnostih se je povečalo, klima v storitvenih dejavnostih se je ohladila, zaupanje v gradbeništvo je ostalo nespremenjeno, zaupanje v trgovini na drobno pa je upadlo. Gospodarska klima v EU se je v primerjavi z majem lani popravila, splošni poslovni optimizem pa je nekoliko splahnel. Slovenski potrošniki so bili maja približno tako optimistični oziroma pesimistični kot aprila, njihov optimizem v primerjavi s tistim pred letom pa se je močno okreplil.

Industrijska produkcija se je marca v medletni primerjavi povečala, tudi impulzni trend kaže na nadaljevanje rasti. Industrijska produkcija v EU28 je bila marca enaka lanskoletni, nadaljevala so se tudi velika mesečna nihanja po državah.

Vrednost gradbenih del je bila marca višja od februarske, a nižja od lanskoletne, število opravljenih ur pa je bilo večje. Turizmu je vsaj do marca šlo dobro, vendar impulzni trend kaže na morebiten zastoj; tokrat tujih gostov. Letalskih potnikov in potniških kilometrov je bilo marca precej več kot marca lani, v Kopru pa so marca letos pretovorili precej manj blaga kot lani.

Stanje na trgu dela se popravlja; število delovno aktivnih in zaposlenih se počasi povečuje, število iskalcev zaposlitve pa zmanjšuje. Med na novo prijavljenimi na zavodih za zaposlovanje prevladujejo iskalci, ki so izgubilo delo za določen čas, med odhajajočimi pa takšni, ki so našli novo negotovo zaposlitev ali še bolj negotovo samozaposlitev. Stopnja brezposelnosti v EU počasi upada, najnižja ostaja v Nemčiji, najvišja v Grčiji in Španiji.

Medletna deflacija v Sloveniji tudi aprila ostaja nekoliko vztrajnejša kot v evrskem območju, v katerem se je medletni indeks cen življenjskih potrebščin v maju že povečal, v Sloveniji pa se je v aprilu še manjšal. Cene na drobno so se maja povečale, a so nižje kot so bile maja lani. K majskemu porastu so večji delež prispevale podražitve blaga, zavirale pa so ga podražitve storitev. Majska zvišanja cen so bila splošna, drastičnih podražitev ni bilo; še najbolj se je podražila hrana.

Cene industrijskih proizvajalcev so zrasle zaradi podražitev proizvodov namenjenih trgov izven EU, saj so se industrijski proizvodi namenjeni domačemu trgu in trgu EU rahlo pocenili. V letu dni so se cene proizvodov, prodanih na tujih trgih zvišale, cene proizvodov, prodanih na domačem trgu, pa se v enem letu niso spremenile. Med skupinami po namenu porabe so se proizvodi za široko porabo in proizvodi za investicije podražili, surovine in energenti pa so se pocenili.

Povprečna marčna neto plača je bila višja od februarske, povprečna plača za uro dela pa nižja. Zvišanje mesečnih plač je bilo splošno, gre ga pripisati večjemu številu delovnih ur, saj je bilo znižanje urne plače prav tako splošno. Tudi v letu dni, torej od marca 2014, se je neto mesečna plača zvišala, urna pa znižala. Razmerja med plačami po posameznih dejavnostih se niso bistveno spremenila; na vrhu ostajajo neto plače v oskrbi z električno energijo, plinom in paro, sledijo jim plače v finančnih in zavarovalniških storitvah, tem pa plače v informacijski in komunikacijski dejavnosti in v rudarstvu. Manj kot 700 evrov so marca zaslužili zaposleni v raznovrstnih poslovnih dejavnostih. Neto urne plače so bile najvišje v finančnih in zavarovalniških storitvah, manj kot 5 evrov pa so na uro zaslužili zaposleni v gostinstvu in v drugih raznovrstnih dejavnostih. Tudi gibanja plač ne podpirajo »splošno znane resnice« o nujnosti znižanja stroškov dela.

Maja so vse javne blagajne zbrale precej manj denarja kot aprila letos in maja lani. Tako slab rezultat sta povzročila dva vira javnofinančnih prihodkov: trošarina, katere padec je sicer nekoliko neskladen z gibanji drugih posrednih davkov, a se skriva v dnevih vplačevanja, in prihodki upravnih enot, kjer je »luknja« nastala zaradi lanskega majskega vplačila koncesijskih dajatev. Drugi davčni prihodki so bolj ali manj skladni z dogajanjem v gospodarstvu. Izrednemu aprilskemu prilivu od davka na dohodek pravnih oseb je sledil mesec, v katerem so povračila presegla vplačila.

Majska trošarina in »luknja« v prihodkih upravnih enot močno vplivata na kumulativne prihodke. Skupni javnofinančni prilivi so po maju tako le še za slab odstotek večji kot so bili v enakem razdobju lani. Vplačila v blagajno ZZZ so bila do maja za 2.5 odstotka višja kot lani, za slabe 3 odstotke so bila večja tudi vplačila v blagajno ZPIZ. V prvih štirih mesecih smo v blagajno EU plačali za dobrih sto milijonov evrov manj, kot smo iz nje dobili.

8

Svet BS naj bi v začetku junija odkril znamenja obrata v kreditiranju nebančnega sektorja, a vsaj za enkrat podatki o skupnih kreditih tega ne potrjujejo, saj se medletno krčenje kreditov nefinančnim družbam nadaljuje po dosedanjih stopnjah, krediti prebivalstvu bolj kot ne stagnirajo, krediti finančnim nedenarnim družbam pa se prav tako hitro krčijo. Tudi izkaz poslovnega uspeha bank v prvem četrtletju ne kaže premikov; nižji obrestni prihodki in odhodki ter čisti obrestni prihodki le potrjujejo nadaljevanje krčenja kreditov. Od prenovljenega Zakona o bančništvu ne gre veliko pričakovati, prinaša le nadaljevanje vse večje regulacije in nesmiselnih pravil za delovanje bank. V aprilu so se zmanjšali tudi depoziti; država je svoje depozite zmanjšala za milijardo. »Nenavadno« delovanje bank pa je očitno skladno z zahtevami EU. Del posojilnih poslov, sodeč po ponudbah prek spleta, namesto bank opravljajo »odlične tuje banke«. Na krčenje bančništva kažejo tudi primerjave dinamike aktive, posojil in depozitov ter kapitala bank v Sloveniji z dinamiko v članicah evro območja; Slovenija je po krčenju aktive, posojil in depozitov malone povsod na vrhu, po povečanju kapitala pa prav tako. Obrestne mere na vloge se približujejo ničli in so praviloma pod povprečjem v evro območju, posojilne obrestne mere se tudi zmanjšujejo, a so praviloma nad obrestnimi merami v evro območju. Po poročilu BS naj bi se kakovost terjatev bank izboljševala, a podrobnejši pregled kaže, da je splošen padec deleža slabih kreditov povzročen s padcem deleža slabih kreditov tujcev, medtem ko se za gospodarstvo odločilna deleža slabih kreditov domačih podjetij in obrtnikov celo povečuje.

V marcu in v prvem četrtletju je ugodna blagovna menjava vplivala na ugodne rezultate tekoče plačilne bilance. Presežek je bil v obeh primerih rezultat presežkov v blagovni in storitveni bilanci ter primanjkljajev v bilanci dohodkov in tekočih transferjev. Letošnje spremembe na posameznih podračunih finančnega račun so bile precej manjše kot lani, bruto in neto zunanji dolg sta se znižala. Donosi na slovenske obveznice rasejo, a bolj ali manj skladno z rastjo donosov v drugih državah EU.

SOUND GROWTH WITHOUT SUPPORT OF THE GOVERNMENT AND BANKS

Velimir Bole, Mencinger Jože, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

In the first quarter of 2015, investments became of the most important facilitator of economic growth. They contributed as much as four-fifths to the growth of GDP, trade balance added almost a fifth, a modest contribution of consumer spending was partly offset by lower government spending. Redistribution of GDP at the expense of labor and in favor of capital - gross operating surplus, continued; in a year labor lost one percentage point in the share of GDP, employers' social contributions share decreased as well, while there was an increase in the shares of operating surplus and net indirect taxes. Industrial production was the engine of growth in the production structure. It contributed almost half, transport, storage and catering one-fifth, net indirect taxes contributed to the difference between the value added and GDP. Growth in GDP has been decreasing due to financial and insurance services, and construction.

9

Total external trade in April stagnated due to moderate growth of trade within the EU and the sizable drop in trade with countries outside the EU. After several months, trade balance became negative; deficit in trade within the EU was larger than the surplus in trade outside the EU.

Economic sentiments in May did not alter; confidence in manufacturing increased, business climate in the services sector cooled down, confidence in construction remained unchanged, confidence in retail trade declined. The economic climate in the EU compared with May last year; recovered, while general business optimism lowered somewhat. Slovenian consumers were in May about as optimistic or pessimistic as in April, while their optimism when compared to the previous year strengthened substantially.

Industrial production in March compared to March last year increased, impulse trend points to a continued growth. Industrial production in the EU28 in March was the same as last year, large monthly fluctuations in the countries continued.

The value of construction works in March was higher than in February, but lower than last year; the number of hours worked was bigger. Tourism, at least until March, was in good shape, but the impulse trend points to a possible impasse; this time of foreign visitors. There were more air passengers and passenger kilometers than in March last year; in Koper less goods than last year were handled.

The labor market situation is improving; the number of economically active persons and employees is gradually increasing, the number of job seekers is decreasing. Among the newly registered persons with the employment offices, job seekers who have lost their jobs for a fixed period dominated, among those outgoing the majority were persons who found a new precarious job or uncertain self-employment. The unemployment rate in the EU is slowly declining, the lowest is in Germany, the highest in Greece and Spain.

10

Deflation in Slovenia remains somewhat more persistent than in the euro area, in which the annual consumer price index in May increased while in April it decreased in Slovenia. Retail prices rose in May, but they were lower than they were last May. The increase in May was a result of higher increase in prices of goods, it was hampered by prices of services. The price increases were general, there were no drastic price increases; prices of food increased most.

Industrial producer prices grew due to higher prices of products for markets outside the EU, while the industrial products for the domestic and the EU market were slightly cheaper. In one year, the prices of products sold on foreign markets increased, the prices of products sold on the domestic market, did not alter. Among the groups according to the end-use, consumer goods and capital goods prices rose, raw materials and energy became cheaper.

In March, average net salary was higher than in February, while the average earnings per hour decreased. The increase in monthly earnings was generally attributed to larger number of working hours, as the reduction in hourly wages were also general. Also in a year, the net monthly salary increased, hourly salary decreased. Relative salaries by activities have not changed significantly; net earnings in the electricity, gas and steam remained at the top, they were followed by wages in financial and insurance services, wages in the information and communication activities, and in mining. Less than 700 euro earned those working in a variety of business activities. Net hourly earnings were the highest in financial and insurance services, less than 5 euro per hour earned the employees in the catering and tourism and in other business activities. The wage developments do not support the "truism" about the necessity of a reduction in labor costs.

In May, all public caskets collected less than in April and less than in May last year. Such bad results are due to two sources of government revenues: excise duty, drop of which is somewhat inconsistent with the movements of other indirect taxes, but is hiding in the altered imbursement, and revenues of the administrative units, where the "hole" was caused by last year's May payment of concessional duties. Other tax revenues were more or less in line with the developments in the economy. Extraordinary inflow of tax on profits in April was followed by May, when tax refunds exceeded tax payments.

May's excise tax revenues and the "hole" in the revenues of administrative units greatly

affect the cumulative revenue. Total general government receipts are after May therefore only less than one percent higher than they were in the same period last year. Payments to the ZZZ (health fund) were in May 2.5 percent higher than last year, payments to the ZPIZ (pensions fund) were 3 percent higher. In the first four months, more than 100 million € more was received from the EU budget than paid to it.

In the beginning of June, the Board of the Bank of Slovenia discovered signs of change in the lending of banks to non-financial sector. But the data on total loans do not confirm that, as the year to year contraction in loans to non-financial corporations continues at current rates, loans to households more or less stagnate, loans to non-monetary financial companies drop rapidly. Also the profit and loss reports of banks in the first quarter do not indicate changes; lower interest income and expenses, and net interest income only confirm the continued contraction of credit. One cannot expect much from the renewed Banking Act, as it brings only continued increasing regulation for the operation of banks. In April also deposits decreased as well. The “odd” operation of banks is clearly in line with EU requirements. Part of lending seems to be, according to bidding via the internet, taken over by “excellent foreign banks.” The shrinking of banking is also reflected by a comparison of the dynamics of assets, loans, deposits, and capital of banks in Slovenia with the dynamics in the euro area countries. Slovenia is by the shrinkage of assets, loans and deposits almost everywhere on the top, and this holds also regarding the increase of the capital. Interest rates on deposits are approaching zero, and are generally below average in the euro area, lending rates are also decreasing, but are generally beyond the interest rates in the euro area. According to the report of BS, the quality of bank assets is improving, a detailed review however shows that the overall decline in the proportion of bad loans is caused by the share of non-performing loans of, while for the economy decisive proportion of bad loans of domestic enterprises and craftsmen increases.

In March and in the first quarter, favorable foreign trade influenced the favorable results of the current balance of payments. The surplus was in both cases the result of surpluses in goods and services balances and deficits in income and current transfers balances. This year changes in individual sub-accounts of the financial account were significantly lower than last year, gross and net external debt declined. Yields on Slovenian bonds grow, but more or less in line with the growth of yields in other EU countries.

AGREGATNO POVPRASHEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Investicije so v prvem četrtletju prevzele vlogo pospeševalca gospodarske rasti

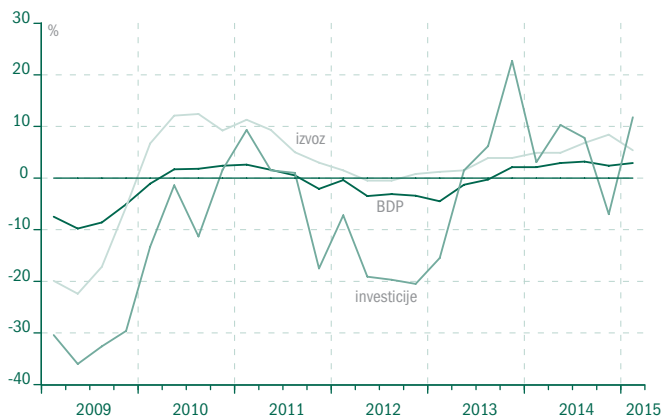
Z medletno rastjo kar 11,8 odstotkov so investicije v prvem četrtletju prevzele vlogo največjega pospeševalca gospodarske rasti. K medletni rasti BDP za 2.9 odstotkov so prispevale kar 2.3 odstotne točke, saldo menjave je prispeval 0.5 odstotnih točk, potrošnja prebivalstva 0.2, poraba države pa je rast zmanjšala za 0.1 odstotno točko. Investicije so tudi generator rasti domače potrošnje, ki se je v letu dni, ob skromni rasti trošenja prebivalstva in padcu trošenja države, povečala za 2.6 odstotka. Rasti izvoza in uvoza sta bili izenačeni, izvoz blaga in storitev pa je za 770 milijonov evrov presegel uvoz blaga in storitev.

Potrošna struktura BDP

	Vrednosti v milijonih evrov			Medletna stopnja rasti	Prispevek k rasti BDP
	nominalno	realno	po cenah 2000		
Domača potrošnja	8117,4	8322,7	5400,3	2,6	2,4
Potrošnja gospodinjstev	4424,8	4599,8	2998,0	0,4	0,2
Potrošnja države	1694,6	1730,7	1047,1	-0,5	-0,1
Bruto investicije	1934,8	1929,4	1293,6	11,8	2,3
Saldo menjave s tujino	772,7	730,5	-	-	0,5
Izvoz blaga in storitev	7116,4	7136,3	5137,6	5,4	4,2
Uvoz blaga in storitev	-6343,7	-6405,9	-4548,0	-5,4	-3,7
Bruto domači proizvod	8890,1	9053,2	5943,6	2,9	2,9

Vir: SURS

Medletna dinamika BDP, investicij in izvoza

Vir: SURS

Tudi v preteklem letu se je nadaljevalo prerazdeljevanje BDP na škodo dela in v korist kapitala - bruto poslovnega presežka. Ob medletnem porastu nominalnega BDP po 3.47 odstotka so sredstva za zaposlene in bruto plače porasle za 1.71 odstotka, njihov delež v BDP pa je od lanskoletnih 51 odstotkov padel na 50,1 odstotek, delež bruto poslovnega presežka pa se je ob porastu za 4.94 odstotka dvignil od 37.4 odstotkov na 37.9 odstotkov BDP. Delež socialnih prispevkov delodajalcev se je zmanjšal od 7.4 na 7.2 odstotka, delež neto posrednih davkov pa se je povečal od 11.6 (14.1-2.5) na 12 odstotkov (14.4-2.4).

Dohodkovna struktura BDP

	vrednosti v milijonih €		letni porast	delež BDP 2014	delež BDP 2015
	2014Q1	2015Q1			
Sredstva za zaposlene	4379,8	4454,9	1,71	0,510	0,501
Bruto plače	3747,6	3811,5	1,71	0,436	0,429
Socialni prispevki delodajalcev	632,2	643,4	1,77	0,074	0,072
Davki na proizvodnjo in uvoz	1210,9	1279,6	5,67	0,141	0,144
Minus: subvencije na proizvodnjo	211,3	215,6	2,04	0,025	0,024
Bruto poslovni presežek	3212,4	3371,2	4,94	0,374	0,379
Bruto domači proizvod	8591,7	8890,1	3,47	1,000	1,000

Vir: SURS

Proizvodna struktura BDP kaže, da je generator rasti industrijska produkcija (z oskrbo z elektriko in vodo), ki je z medletno rastjo 5.9 odstotkov k rasti BDP prispevala 1.4 odstotne točke, trgovina, promet, skladiščenje in gostinstvo so s 3.9 odstotno medletno rastjo prispevale 0.5 odstotne točke in druge storitvene dejavnosti z medletno rastjo 7.2 odstotka 0.2 odstotne točke. Neto posredni davki (posredni davki – subvencije) so ustvarili 0.5 odstotnih točk veliko razliko med dodano vrednostjo in bruto domačim produktom. Rast BDP sta zmanjševala krčenje finančnih in zavarovalniških dejavnosti ter gradbeništva.

2. Slabši rezultati blagovne menjave v aprilu

V aprilu so vrednosti skupne blagovne menjave s tujino stagnirale, kar je rezultat zmerne rasti menjave znotraj EU in precejšnega padca menjave z državami izven EU. Tudi saldo je po več mesecih negativen, zaradi večjega primanjkljaja v menjave znotraj EU, kot presežka v menjavi izven EU. Na medletne primerjave v aprilu lahko vpliva tudi različno število dni zaradi praznikov.

V letošnjem aprilu je skupni izvoz znašal 1956 milijonov € (enako kot aprila lani), skupni uvoz pa 1963 milijonov € (3.0% več kot v enakem mesecu lani), kar pomeni primanjkljaj 7 milijonov € oziroma 99.7% pokritje uvoza z izvozom. Pri tem je bila odprema blaga

v članice EU 1503 milijone € (2.3% več kot leto prej), prejem blaga iz članic EU 1583 milijonov € (5.9% več), kar da primanjkljaj 80 milijonov € ali 94.9% pokritje prejema blaga z odpremo. Izvoz v nečlanice EU je znašal 453 milijonov € (7.2% manj kot leto prej), uvoz 380 milijonov € (7.8% manj), kar da presežek 73 milijonov € in 119.2% pokritje uvoza z izvozom.

14

V štirih mesecih skupaj znaša celotni izvoz 7786 milijonov € (3.2% več kot v enakem obdobju 2014), celotni uvoz 7662 milijonov € (3.7% več), kar še vedno da presežek 124 milijone € oziroma 101.6% pokritje uvoza z izvozom. Odprema blaga v članice EU je znašala 6076 milijonov € (5.7% več kot pred letom), prejem blaga iz članic EU 6118 milijonov €, kar pomeni primanjkljaj 42 milijonov € ali 99.3% pokritje prejema z odpremo. Izvoz v nečlanice je v štiri mesečnem razdobju znašal 1709 milijonov €, uvoz 1544 milijonov €, kar da presežek 165 milijonov € ali 110.7% pokritje uvoza z izvozom.

3. Gospodarska klima v maju praktično nespremenjena, zaupanje potrošnikov še raste

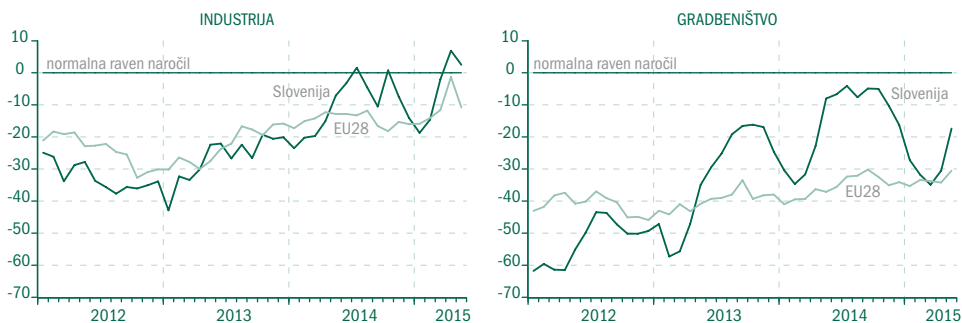
Gospodarska klima se v maju praktično ni spremenila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) o gospodarski klimi je bil njen kazalnik v maju 2015 za 0,1 odstotne točke višji kot mesec prej in za 5,4 odstotne točke višji kot v maju 2014, hkrati pa je bila njegova vrednost za dobrih devet odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja.

Podatki kažejo, da je bila vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih v maju 2015 za dve odstotni točki višja kot predhodni mesec, glede na maj 2014 je bila njegova vrednost višja za tri odstotne točke, glede na dolgoletno povprečje pa za osem. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece so se v primerjavi s predhodnim mesecem večinoma zvišale, znižala se je le vrednost kazalnika pričakovano zaposlovanje.

V storitvenih dejavnostih se je klima ohladila, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v maju 2015 za odstotno točko nižja glede na predhodni mesec in hkrati za 10 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z majem lani je bila njegova vrednost višja za 7 odstotnih točk.

Zaupanje v gradbeništvo je ostalo nespremenjeno, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v maju 2015 enaka kot aprila in za 11 odstotnih točk nižja kot maja 2014, hkrati pa je bila za 5 odstotnih točk višja od dolgoletnega povprečja. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece so se v primerjavi z aprilom večinoma znižale, zvišala se je le vrednosti kazalnika pričakovana naročila.

Naročila

Vir: Eurostat

15

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno v maju glede na predhodni mesec se je znižala za 4 odstotne točke, glede na maj 2014 pa je bil kazalnik višji za 2 odstotni točki. Vrednosti kazalnikov pričakovanja so se maja v primerjavi z aprilom v glavnem zvišale.

V celotni EU se je gospodarska klima maja v primerjavi z majem leta 2014 večinoma popravila. V gradbeništvu so se po podatkih Eurostata v maju 2015 naročila glede na mesec prej znižala za 2,6 odstotne točke, glede na maj lani pa so višja za 5,7 odstotne točke. Glede na april so se v maju za slabih 6 odstotnih točk zvišala pričakovanja v trgovini na drobno, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih pa so se v enakem obdobju poslabšala za 9,5 odstotne točke. Splošni poslovni optimizem se je v maju v celotni evropski osemindvajseterici znižal in sicer za 0,7 odstotne točke, v primerjavi z majem lani pa je nižji za 0,2 odstotne točke.

Slovenski potrošniki so bili maja približno tako optimistični oziroma pesimistični kot aprila, njihov optimizem v primerjavi s tistim pred letom pa se je močno povečal; kazalnik zaupanja se je od aprila popravil za 3, od maja lani pa za 14 indeksnih točk. V maju so potrošniki nekoliko popravili aprilske ocene o svojem finančnem stanju v preteklih in v prihodnjih dvanajstih mesecih, nekoliko poslabšali mnenje o gospodarskem stanju v Sloveniji v preteklih in izboljšali oceno o gospodarskem stanju v prihodnjih dvanajstih mesecih. Od aprila so le malo spremenili ocene o brezposelnosti in inflaciji ter o finančnem stanju v svojem gospodinjstvu, pa tudi o primernosti trenutka in o svojih namerah za večje nakupe. Precej več kot aprila (za 10 indeksnih točk) pa jih je maja sodilo, da je primeren čas za varčevanje, več (za 7 indeksnih točk) jih tudi namerava varčevati.

Mnenja potrošnikov

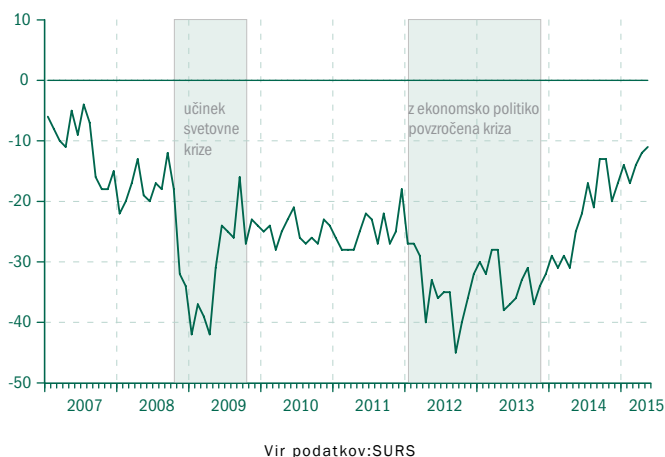
	2014		2015		razlika	
	april	maj	april	maj	2015/5- 2015/4	2015/5 2014/5
Kazalnik zaupanja potrošnikov	-31	-24	-13	-10	3	14
Finančno stanje gospodinjstva v zadnjih 12 mesecih	-40	-38	-24	-23	1	15
Finančno stanje gospodinjstva v prihodnjih 12 mesecih	-22	-20	-5	-2	3	18
Gospodarsko stanje v Sloveniji v zadnjih 12 mesecih	-61	-50	-27	-29	-2	21
Gospodarsko stanje v Sloveniji v prihodnjih 12 mesecih	-31	-19	-3	-2	1	17
Gibanje cen v zadnjih 12 mesecih	26	29	10	10	0	-19
Gibanje cen v prihodnjih 12 mesecih	29	25	4	3	-1	-22
Raven brezposelnosti v prihodnjih 12 mesecih	35	27	16	17	1	-10
Primernost trenutka za večje nakupe	-41	-40	-40	-43	-3	-3
Večji nakupi v prihodnjih 12 mesecih	-13	-17	-13	-12	1	5
Primernost trenutka za varčevanje	-21	-12	-37	-27	10	-15
Varčevanje v prihodnjih 12 mesecih	-36	-30	-27	-20	7	10
Sedanje finančno stanje v gospodinjstvu	8	12	15	16	1	4

Vir: SURS

Pojasnilo: Anketirani imajo pri vprašanih vnaprej ponujene odgovore, ki so razporejeni od zelo pozitivnih (PP), pozitivnih (P), nevtralnih (N), negativnih (M), do zelo negativnih (MM). Ravnotežje (B) se iz odgovorov izračuna takole: $B = (PP + \frac{1}{2}P) - (\frac{1}{2}M + MM)$. Osebe, ki so odgovorile, da je, oziroma da bo stanje enako, torej ne vplivajo na rezultat. Pri večini ravnotežij višja vrednost pomeni višji delež optimističnih odgovorov.

V letu dni se je pesimizem (negativne številke še naprej kažejo, da je pesimistov več kot optimistov) močno zmanjšal. Za mnogo boljše kot pred letom potrošniki ocenjujejo svoje finančno stanje in gospodarsko stanje v Sloveniji, nižja naj bi bila inflacija in brezposelnost, znižali pa so oceno o primernosti trenutka za večje nakupe, a povečali svojo pripravljenost zanje. Istočasno so znižali oceno o primernosti trenutka za varčevanje, a povečali namero, da bi sami varčevali. Več kot lani jih tudi meni, da je njihovo finančno stanje ustrezno.

Zaupanje potrošnikov

17

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija precej večja

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi povečala. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila v marcu za 7,7% višja kot v enakem mesecu leta 2014; impulzni trend kaže, da se je v marcu industrijska produkcija zviševala po stopnji 1,09% mesečno. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v marcu za 0,7% nižje kot v mesecu prej, v primerjavi z marcem lani pa za slabe tri odstotke višje.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v letošnjem marcu v primerjavi z marcem 2014 povečala za slabe tri desetine. Impulzni trend pa kaže, da se je v marcu dejavnost rudarstva zviševala po stopnji 4.71%.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v marcu v primerjavi z marcem 2014 zvišala za 8,8%, impulzni trend pa kaže, da se je v marcu dejavnost predelovalne industrije zviševala po stopnji 1,32% mesečno.

Podatki Eurostata kažejo, da je v marcu 2015 glede na marec lani industrijska produkcija v EU28 ostala nespremenjena, na območju evra (EA18) pa je upadla za 0,3%. Glede na marec lani pa je v letošnjem marcu industrijska produkcija v EU28 porasla za 2,0%, na območju evra pa za 1,8%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v marcu glede na mesec poprej najbolj zrasla v Latviji (10,9%), največji padec pa je bil zabeležen na Nizozemskem (-3,6%) in v Litvi (-3,4%).

5. Turistično povpraševanje navzgor, število gradbenih ur višje kot pred letom

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del marca za dva odstotka višja od vrednosti gradbenih del, opravljenih v februarju, v primerjavi z marcem 2014 pa se je znižala za dobre 4 odstotke. Število opravljenih gradbenih ur se je v marcu 2015 glede na enak mesec lani povečalo za 6,2%, njihov impulzni trend pa kaže njihovo rast po stopnji 0,66% mesečno.

18

Skupno število turističnih prenočitev se je po podatkih SURS-a povečalo. Marca jih je bilo za 2,2% več kot v enakem mesecu leta 2014, a impulzni trend kaže, da se je skupno število prenočitev v tretjem mesecu letos zniževalo po mesečni stopnji -0,39%. Pri tem je prišlo do porasta tujega turističnega povpraševanja, saj je v marcu število turističnih prenočitev tujih gostov poraslo za 3,2% glede na marec 2014, vendar impulzni trend prenočitev tujih gostov v marcu kaže krčenje po stopnji 1,07%. Število prenočitev domačih gostov se je v marcu povečalo za 1% glede na marec v letu 2014, impulzni trend prenočitev domačih gostov v marcu kaže rast po stopnji 0,96%.

Podatki SURS-a o transportu za marec 2015 kažejo, da je bilo v zračnem prevozu prepeljanih za 13% več potnikov kot marca lani, število opravljenih potniških kilometrov pa je bilo v zračnem prevozu večje za 10%. V koprskem pristanišču je bilo marca pretovorjenih 1,6 milijona ton blaga ali za 6% manj kot marca lani.

6. Nižanje brezposelnosti se še nadaljuje

Na trgu dela se stanje nekoliko popravlja. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v marcu povečalo na 920565 oziroma za 657 oseb glede na mesec prej, glede na marec 2014 pa se je število povečalo za 6181 oseb oziroma 0,7 odstotka. V marcu je bilo v Sloveniji 802466 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na februar se je število delovno aktivnih povečalo za dobrih 5 tisoč oseb, glede na marec 2014 pa za slabih 15 tisoč oseb oziroma 1,9 odstotka. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v marcu še vedno slabih 93% zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od marca lani povečalo za 1,5 odstotka. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na marec 2014 povečalo za 3,1%. Med samozaposlenimi pa je bilo 64% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v marcu povečalo za 382.

Po zadnjih podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec aprila 2015 registriranih 114923 brezposelnih oseb, kar je za 3176 oseb oziroma 2,7% manj kot ob koncu marca, v primerjavi z aprilom 2014 pa je bilo brezposelnih oseb manj za 8713 oziroma 7%. V letošnjem aprilu se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 6532 brezposelnih oseb, kar je 7,6% manj kot v marcu in za 8,8% manj kot aprila 2014. Med novo prijavljenimi je bilo 753 iskalcev prve zaposlitve, 1306 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 3550 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je aprila letos znašal 9708

brezposelnih oseb, med katerimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 7334, kar je slabih 19% manj kot marca, v primerjavi z aprilom 2014 pa je bilo zaposlitev manj za 3,8%.

Po podatkih Eurostata je bila aprila 2015 stopnja brezposelnosti na območju evra (EA18) 11,1%, kar je glede na mesec poprej manj za desetinko odstotne točke ter 0,6 odstotne točke manj kot aprila lani. V celotni evropski osemindvajseterici (EU28) je bila stopnja brezposelnosti v aprilu 9,7% in se je glede na enak mesec v 2014 zmanjšala za 0,6 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo aprila v EU28 23,5 milijona brezposelnih oseb, od teh 17,8 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v aprilu najnižjo stopnjo brezposelnosti zabeležili v Nemčiji (4,7%), najvišjo pa v Španiji (22,7%) in v Grčiji, za katero februarški podatek znaša 25,4%.

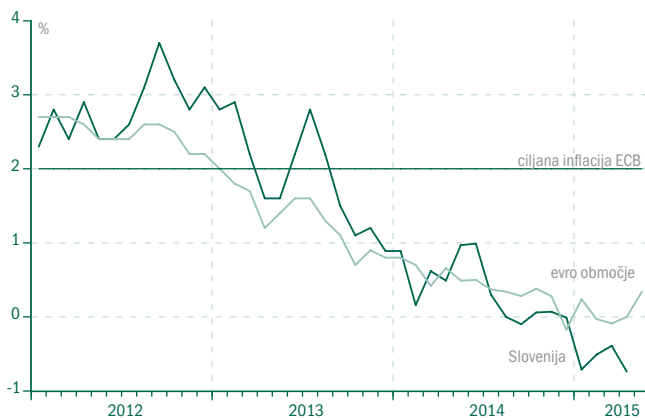
19

CENE, PLAČE IN STROŠKI DELA

7. Slovenija še naprej zaostaja v rahljanju deflacijskega primeža

Deflacija v Sloveniji tudi aprila ostaja nekoliko vztrajnejša kot v celotnem evrskem območju, v katerem se medletni harmoniziran indeks cen življenjskih potrebščin v aprilu ni spremenil, v maju pa se je povečal za 0.34 odstotke. V Sloveniji se je v aprilu zmanjšal za 0.74 odstotka.

Medletna dinamika inflacije v Sloveniji in evro območju

Vir: Eurostat

Cene na drobno so se maja povečale za 0.8 odstotka, v letošnjem letu (od decembra) za 0.7 odstotka vendar so še za 0.5 odstotka nižje od cen na drobno maja lani; od povprečja v

letu 2005 pa so višje za 23.14 odstotka. K majskemu porastu cen na drobno so večji delež prispevale podražitve blaga za 1.1 odstotek, zavirale pa so ga podražitve storitev, ki so se podražile le za 0.1 odstotek. Blago se je tudi v letošnjem letu (od decembra) podražilo bolj kot storitve. V medletni primerjavi je drugače; od maja lani se je blago pocenilo za 0.9 odstotka, storitve pa so se podražile za 0.3 odstotka. Impulzni trend kaže na nadaljevanje zniževanja cen na drobno; po njem se cene na drobno v aprilu krčijo pa 0.29 odstotka mesečno, precej hitreje kot v prvih treh mesecih letos.

20

V maju ni prišlo do pocenitve v nobeni od skupin produktov, a tudi drastičnih podražitev ni bilo; med dvanajstimi skupinami so cene zrasle v petih skupinah, ki predstavljajo približno 40 odstotkov dobrin in storitev, znižale pa so se v sedmih. Še najbolj, za 1.6 odstotka, se je podražila hrana, za 1.3 odstotka pa prevoz. Hrana se je od decembra podražila za 4 odstotke; deloma gre za sezonske in deloma za bolj dolgoročne podražitve. Od maja lani se je hrana podražila za 1.3 odstotka, bolj sta se v letu dni podražila alkohol in tobak ter rekreacija in kultura.

Rast cen za 23.14 odstotka v desetletju so pospeševale cene alkoholnih pijač in tobaka, hrane in brezalkoholnih pijač ter stanovanj; zavirale pa so jih cene prevoza, komunikacij ter obutve in obleke.

Cene na drobno v maju 2015

	struktura (%)	maj 2015/ december 2014	maj 2015/ april 2015	maj 2015/ maj 2014	maj 2015/ leto 2005
SKUPAJ	100	100,7	100,8	99,5	123,14
01 Hrana in brezalkoholne pijače	17,0	104,0	101,6	101,3	141,98
02 Alkoholne pijače in tobak	5,8	100,2	100,1	101,8	165,95
03 Obleka in obutev	7,5	101,5	101,9	98,3	106,19
04 Stanovanje	13,3	99,2	100,2	98,7	145,40
05 Stanovanjska oprema	6,9	99,5	100,3	97,9	120,44
06 Zdravje	5,3	99,9	100,0	99,7	110,22
07 Prevoz	15,2	99,5	101,3	96,0	101,65
08 Komunikacije	4,5	101,8	100,0	99,5	93,41
09 Rekreacija in kultura	10,1	99,1	100,9	102,2	115,11
10 Izobraževanje	1,3	100,0	100,0	100,8	125,41
11 Gostinske in nastanitvene storitve	5,5	100,7	100,0	99,7	131,77
12 Raznovrstno blago in storitve	7,6	100,9	100,2	100,7	128,81
Skupaj brez sezonskih proizvodov	91,5	99,8	100,4	99,1	122,44
Blago	68,6	100,9	101,1	99,1	122,77
Storitve	31,4	100,1	100,1	100,3	123,83

Vir: SURS

Cene industrijskih proizvodov so bile aprila za 0,2% višje kot marca in za 0,9% višje kot aprila lani. Pri tem so bile cene izvoznih proizvodov v aprilu za 0,5% višje kot v marcu, proizvodi, prodani na trge držav zunaj evrskega območja, so se podražili za 1,5%, proizvodi, prodani na trge držav v evrskem območju, pa so se pocenili za 0,1%. Tudi cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih za prodajo na domačem trgu so bile v aprilu za 0,1% nižje kot v prejšnjem mesecu. V letu dni so se cene proizvodov, prodanih na tujih trgih zvišale za 1,8%, cene proizvodov, prodanih na domačem trgu, pa se v enem letu v povprečju niso spremenile.

Med skupinami dejavnosti po namenu porabe proizvodov so se v aprilu podražili proizvodi za široko porabo (za 1,0%) in proizvodi za investicije (za 0,2%), medtem ko so se cene surovin in energentov znižale (prvih za 0,3%, drugih za 0,2%). Na aprilsko zvišanje cen so vplivale predvsem višje cene v proizvodnji farmacevtskih surovin in preparatov, cene v proizvodnji nekovinskih mineralnih izdelkov, cene v proizvodnji oblačil ter cene v proizvodnji motornih vozil, prikolic in polprikolic. Znižanje cen pa je bilo izrazitejše v obdelavi in predelavi lesa ter izdelkov iz lesa, v proizvodnji izdelkov iz gume in plastičnih mas ter v proizvodnji kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav.

21

8. Marca so zaslužili več, na uro pa manj kot februarja

Povprečna marčna neto plača je bila 1008 evrov, kar je za 18 evrov oziroma 1.8 odstotka več kot februarja. Marčno zvišanje je bilo splošno, povprečne mesečne plače so bile v vseh dejavnostih višje ali vsaj enake kot februarja. Splošno zvišanje mesečnih plač gre pripisati številu delovnih ur, saj se je povprečna urna plača znižala s 6,32 evra v februarju na 5,98 evra v marcu torej za 34 centov oziroma 5.4 odstotke. Povprečne urne plače so bile marca v vseh dejavnostih manjše kot februarja.

V letu dni, torej od marca 2014, se je neto mesečna plača zvišala za 1,1 odstotka, urna pa se je znižala za 2,1 odstotka.

Marčne plače

	Mesečne plače			Urne plače		
	marec €	marec 2015/ februar 2015	marec 2015/ marec 2014	marec €	marec 2015/ februar 2015	marec 2015/ marec 2014
Skupaj	1008,10	101,8	101,1	5,98	94,6	97,9
kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	869,81	104,7	98,7	5,17	99,0	95,6
Rudarstvo	1289,79	104,5	99,4	7,48	98,7	94,8
predelovalne dejavnosti	992,89	101,7	103,8	5,78	94,9	100,5
oskrba z elektriko, plinom in paro	1404,42	105,1	96,9	8,09	96,0	92,4
oskrba z vodo, ravnanje z okoljem	962,07	101,0	102,5	5,57	93,8	97,7
Gradbeništvo	794,35	101,4	99,7	4,79	95,6	96,4
trgovina, vzdrževanje motornih vozil	918,12	103,4	100,3	5,52	96,0	97,9
promet in skladiščenje	947,36	101,1	100,4	5,59	94,9	97,4
Gostinstvo	730,28	102,3	98,7	4,60	96,8	97,3
informacijske in komunikacijske dejavnosti	1339,16	104,7	105,5	7,87	96,3	101,2
finančne in zavarovalniške dejavnosti	1382,28	105,0	104,1	8,24	95,9	99,4
poslovanje z nepremičninami	977,58	103,7	99,2	5,89	96,6	96,1
strokovne, znanstvene, tehnične dejavnosti	1099,86	103,0	99,5	6,64	95,4	96,4
druge raznovrstne poslovne dejavnosti	697,79	100,3	100,1	4,32	94,5	98,0
javna uprava, obramba, socialna varnost	1142,00	100,0	101,6	6,66	90,7	96,8
Izobraževanje	1071,56	100,5	100,3	6,46	92,0	96,1
zdravstvo in socialno varstvo	1077,69	100,9	100,2	6,23	95,1	98,0
kultura, razvedrilo in rekreacija	1049,38	100,7	100,1	6,30	91,8	96,3
druge dejavnosti	894,53	100,9	99,2	5,57	95,5	97,7

Vir: SURS

Razmerja med plačami po posameznih dejavnostih se niso bistveno spremenila; na vrhu ostajajo neto plače v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (1404 €), sledijo jim plače v finančnih in zavarovalniških storitvah (1382 €), tem pa plače v informacijski in komunikacijski dejavnosti (1339 €) in rudarstvu (1289 €). Več kot 1000 evrov neto so zaslužili še v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, v javni upravi in obrambi, v zdravstvu in socialnem varstvu ter v kulturni dejavnosti. Manj kot 700 evrov so marca zaslužili zaposleni v raznovrstnih poslovnih dejavnostih.

Pri neto urnih plačah se vrstni red na vrhu ni spremenil; najvišje so bile neto urne plače v finančnih in zavarovalniških storitvah (8,24 €), sledile so jim plače v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (8,09 €), tem pa plače v informacijski dejavnosti (7,87 €) ter rudarstvu (7,48 €). Več kot 6 evrov na uro so zaslužili zaposleni v javni upravi in šolstvu,

najmanj, manj kot 5 evrov, pa zaposleni v gostinstvu (4,60 €) in v drugih raznovrstnih dejavnostih (4,32 €).

Ob splošnem zmanjšanju urne plače od februarja do marca (za 5.4 odstotka) se je urna plača najbolj, za 9,7 odstotka, znižala v javni upravi in obrambi, najmanj, za odstotek, pa v kmetijstvu. Za več kot pet odstotkov so se znižale plače urne v predelovalni dejavnosti, oskrbi z vodo, prometu in skladiščenju, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, izobraževanju in kulturi.

V primerjavi z marcem lani so se urne plače znižale za 2,1 odstotka. Tudi v medletni primerjavi je bilo znižanje splošno, nad lansko marčno ravno so bile le plače v informacijski in komunikacijski dejavnosti ter v predelovalni industriji. Ob povečanju BDP v primerjavi z lanskim letom je očitno, da so zaposleni potegnili krajši konec; tudi podatki o plačah torej ne podpirajo »splošno znane resnice« o nujnosti znižanja stroškov dela.

FINANČNA GIBANJA

9. Majska »luknja« v javnofinančnih blagajnah

Maja naj bi vse javne blagajne zbrale 1098 milijonov evrov, kar je kar za 245 milijonov manj kot aprila in za 193 milijonov evrov oziroma 15 odstotkov manj kot maja lani. Tako slab rezultat sta povzročila dva vira javnofinančnih prihodkov. Prvi je trošarina, ki je maja prinesla le 71 milijonov evrov, kar 54 milijonov manj kot aprila in 63 milijonov ali malone pol manj kot maja lani. Vsebinskega razloga za tako velik padec trošarin ni, saj se z drugima posrednima davkoma (DDV po obračunu in DDV od uvoženega blaga) v maju ni dogajalo nič dramatičnega. Del majskega padca gre najbrž pripisati zelo dobremu aprilskemu prilivu, del pa bodočemu junijskemu. Drugi vir »luknje« so prihodki upravnih enot, ki naj bi po začasni podatkih Ministrstva za finance maja prinesli 26 milijonov evrov, kar je sicer precej normalen mesečni prihodek, vendar naj bi bilo to le 15 odstotkov oziroma kar 142 milijonov evrov manj kot maja lani. No, letošnjo majsko »luknjo« je povzročil lanskoletno majska vplačila koncesij, ki so v proračune prinesle kar 168 milijonov evrov.

Drugi davčni prihodki so bolj ali manj skladni z dogajanjem v gospodarstvu. Izrednemu aprilskemu prilivu od davka na dohodke pravnih oseb je sledil maj, v katerem so povračila davka presegla vplačila. Majska dohodnina zaostaja za dohodninami prejšnjih mesecev, vendar je s 155 milijoni za 3 milijone evrov ali 2 odstotka višja kot pred letom. DDV po obračunu je prinesel 215 milijonov evrov, kar je 7 milijonov evrov ali 3.4 odstotke več kot pred letom, DDV od uvoženega blaga pa 60 milijonov, 3 milijone evrov ali 5 odstotkov manj kot maja lani. Prispevki za zdravstveno zavarovanje so bili 195 milijonov evrov, kar je za 3.6 milijonov (1.9%) več kot pred letom, prispevki za pokojninsko blagajno z 289 milijonov evrov pa so bili za 10 milijonov ali 3.6 odstotkov večji kot lani.

Majska trošarina in majska »luknja« prihodkov upravnih enot močno vplivata na kumulativne prihodke. Skupni javnofinančni prilivi 5875 milijonov evrov so po maju le še za 53 milijonov oziroma slab odstotek večji kot so bili v enakem razdobju lani. Davki od dohodkov pravnih oseb so za 67 milijonov evrov ali 34 odstotkov večji kot v enakem obdobju lani, do maja vplačana dohodnina je z 846 milijoni evrov za 21 milijonov evrov ali za 2.6 odstotkov večja od lanske. DDV po obračunu je prispeval 1103 milijone evrov, kar je za 62 milijonov evrov ali za malone 6 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Za 3.48 odstotka oziroma 10.3 milijone evrov večji so prilivi iz DDV na uvoženo blago. Vplačila v blagajno ZZZ so do maja dosegla 977 milijonov evrov, bila so za 23 milijonov ali za 2.5 odstotka višja kot lani, za 40 milijonov ali za slabe 3 odstotke so bila večja tudi vplačila v blagajno ZPIZ; ta je do maja zbrala 1442 milijone evrov.

Podatki o odhodkih javnih blagajn zamujajo za podatki o prihodkih; imamo jih do marca. V prvih treh mesecih so odhodki javnih blagajn znašali 4286, javnofinančni primanjkljaj 654 in primarni primanjkljaj 227 milijonov evrov. Tekoči odhodki so bili 1970, tekoči transferi pa 1933 milijonov evrov, za investicije in investicijske transfere je bilo skupno porabljenih le 213 milijonov evrov, oziroma pet odstotkov skupnih odhodkov (v pred kriznih letih je bilo investicijam namenjenih več kot 10 odstotkov javnofinančnih odhodkov).

V prvih štirih mesecih smo v blagajno EU plačali 206 milijonov evrov, od tega iz naslova bruto nacionalnega dohodka 140 milijonov; v enakem obdobju smo iz blagajne EU prejeli 314 milijonov evrov; 140 milijonov za izvajanje skupne kmetijske politike, 79 iz strukturnih skladov in 133 iz kohezijskega sklada.

10. Se kreditiranje res izboljšuje? Ni videti

Svet BS pa naj bi v začetku junija našel znamenja obrata v kreditiranju nebančnega sektorja, kar naj bi se kazalo v rasti obsega novo odobrenih kreditov. Vsaj za enkrat podatki o skupnih kreditih tega ne potrjujejo, saj se medletno krčenje kreditov nefinančnim družbam nadaljuje po dosedanjih stopnjah, krediti prebivalstvu bolj kot ne stagnirajo, krediti finančnim nedenarnim družbam pa se prav tako hitro krčijo. Tudi izkaz poslovnega uspeha bank v prvem četrtletju ne kaže premikov; prihodek od obresti se je od lanskih 360,8 milijonov evrov skrčil na letošnjih 282,8 milijonov oziroma za 21,6 odstotkov, odhodki za obresti pa od 155,2 na 90,3 milijonov evrov, oziroma za 41.8 odstotkov. Čisti obrestni prihodki so tako padli od lanskih 205,5 milijonov na letošnjih 192,5 milijonov evrov, oziroma za 6.3 odstotke.

Prenovljen Zakon o bančništvu Z-Ban prinaša nove nadzorniške ukrepe, ki jih lahko uporabi BS; gre pravzaprav le za nadaljevanje vse večje regulacije in vse več nesmiselnih pravil za delovanje bank.

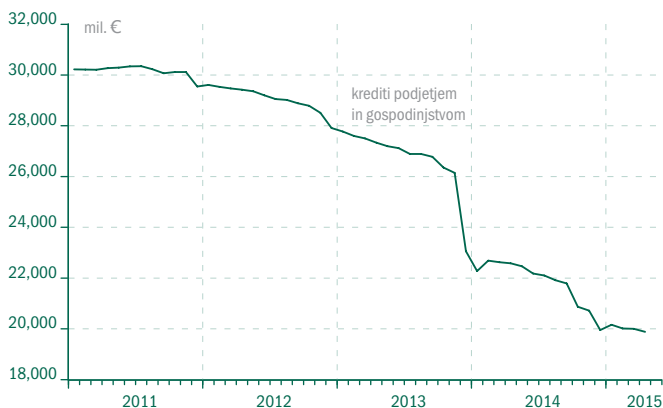
Aprila je skupna aktiva bank znašala 42.8 milijarde evrov, približno 300 milijonov manj kot marca. Banke so imele 8001 milijonov evrov terjatev do države, za 1776 milijonov v posojilih in za 6225 milijonov v vrednostnih papirjih. Terjatve do nadenarnih finančnih družb v višini 1642 milijona evrov je sestavljalo za 967 milijonov evrov posojil in za 553 milijonov evrov vrednostnih papirjev.

Posojila nefinančnim družbam se še naprej zmanjšujejo. Konec aprila so znašala 11054 milijona evrov in so bila za 110 milijonov evrov manjša kot konec marca in za 2681 milijonov evrov manjša kot aprila 2014. Posojila gospodinjstvom, ki so znašala 8826 milijona evrov, so bili za 8 milijonov evrov manjša kot marca in za 23 milijonov evrov manjša kot aprila lani.

25

Depoziti podjetij v višini 4465 milijona evrov so se zmanjšali za 45 milijonov, a so bili za 309 milijonov ali za 7.09 odstotka večji kot pred letom, depoziti prebivalstva v višini 15490 milijona evrov so se zmanjšali za 103 milijone, a so bili za 627 milijonov evrov ali 4.22 odstotka večji kot pred letom. Država pa je v aprilu svoje depozite v bankah zmanjšala za dobro milijardo evrov, od 3366 na 2265 milijonov.

Kredit

Vir: BS

V GG večkrat postavljena vprašanja o smiselnosti drastičnega zmanjševanja aktivnosti bank v času pospešene gospodarske aktivnosti in o vlogi Banke Slovenije ter lastnika bank-države pri tem, ostajajo neodgovorjena. Zdaj je sicer že povsem jasno, da pasivnosti bank ne gre pripisati le preplašenosti bankirjev, ki so sadove svojega sodelovanja v hazardiranju pred krizo prenesli na »tajkune«, ampak tudi za izpolnjevanje »obljub« naših oblasti, da bodo krčile domači bančni sistem, ki so jih BS in vlada dale evropskim institucijam. Konec zgodbe je bolj ali manj znan in povezan z zahtevami EK, da Slovenija do konca leta

2016 proda NKBM in do konca leta 2017 še NLB, ter da morata banki voditi neagresivno politiko, kar implicira postopno pretvarjanje sistemske banke v poceni prodano zakotno lokalno podružnico. Bančne posle, sodeč po ponudbah prek spleta, namesto bank vse bolj opravljajo »odlične tuje banke«, na kar kažejo njihove kar z Google prevajalnikom poslovenjene spletne ponudbe. Banke pa se medtem preživljajo z dviganjem cen za plačilni promet in upravljanje računov.

Na krčenje bančništva kažejo tudi primerjave dinamike aktive, posojil in depozitov ter kapitala bank v Sloveniji s članicami evro območja. V letu dni se je bančni sistem v Sloveniji skrčil za pet odstotkov, v evro območju pa se je povečal za tri odstotke. Bolj kot v Sloveniji se je skrčila aktiva bank le na Portugalskem in Irskem, manj kot v Sloveniji pa se je skrčila tudi v Grčiji, Španiji, Italiji, Cipru, Litvi in Avstriji. K tri odstotnemu povečanju aktive bank evro območja pa so največ pripomogle Finska, Belgija, Nizozemska in Nemčija.

Letna dinamika posojil in depozitov, april 2015

	aktiva	Posojila				Depoziti				Kapital
		Skupaj	državi	nefin. družbe	gospodinjstva	skupaj	bank	države	ostalih	
Evro	3,0	0,4	2,6	-0,4	0	1,1	-2,8	32,9	2,7	2,9
Belgija	8,5	10,4	0,6	0,9	14,9	1,8	-13,4	-8,3	5,3	1,7
Nemčija	5,6	1,5	1,7	1	1,8	1,4	-1,4	-27,4	2,8	6,4
Estonija	5,8	7,9	-5,4	3,1	3,1	6,7	-5,9	22,6	7,9	9,4
Irska	-5,1	-9,1	-37	-12,9	-5,2	-10,4	-13,3	-46,2	-5,8	-2,9
Grčija	-2,8	-4,4	26,8	-2,2	-3,1	1,4	49,7	-35,5	-19,1	10
Španija	-2,3	-2,7	2,5	-4,6	-3,6	-2,5	-7,8	22,4	-1,2	2,2
Francija	4,3	-0,6	3,2	3,5	-1,7	1,7	-2,2	37,3	5,2	1,9
Italija	-0,5	1	1,3	-2,3	-0,5	3,1	-6	186,5	4,7	1,1
Ciper	-1,2	1,8	-5,1	-1,6	-1,5	-10,1	-25,6	-	-2,4	13,1
Latvija	7,3	-0,1	-	-5,4	-3,4	4,2	-0,4	-13,5	6,0	8,2
Litva	-4,0	0,1	-3,2	-0,2	2,2	8	-31,3	28,7	13,1	6,5
Luksemburg	3,4	5,8	-6,2	1,9	2,9	7	6,7	-1,5	7,3	-2,7
Malta	1,8	-2,9	2,9	-3,8	7	9,1	-12,5	2,1	21,6	-34,3
Nizozemska	7,4	3,4	12,2	0,3	1,9	4	7	12,7	3,5	6,8
Avstrija	-3,2	-3,4	-0,3	1,1	1	0	-5,3	20,4	2,5	-4,2
Portugalska	-6,6	-5,8	-1,7	-5,5	-3,4	-6	-23,5	-13,9	1,1	12,7
Slovenija	-5,0	-9,5	7,1	-12,5	-1,2	-7,7	-41	23,4	3,0	57,2
Slovaška	5,2	6,4	2,3	2	13,3	4	-6,5	111,4	3,6	8,3
Finska	11,7	3	8,7	5,2	1,4	4,1	2,4	15,6	4,3	10,6

Vir: ECB

Obseg posojil se je v letu dni najbolj, za 9.5 odstotkov, skrčil v Sloveniji; po krčenju posojil nefinančnim družbam Slovenija dela družbo Irski; v Sloveniji so se posojila nefinančnim družbam v letu dni zmanjšala za 12.5 odstotka, na Irskem za 12.9 odstotka. S krčenjem za 1.2 odstotka se Slovenija uvršča tudi med devet članic evro območja, v katerih so se (sicer precej manj kot podjetjem) zmanjšala posojila gospodinjstvom. Prav tako Slovenija sodi med države s padcem depozitov, ki pa ga determinira veliko zmanjšanje medbančnih poslov in nihanja depozitov države, saj so depoziti ostalih sektorjev zrastle za 3 odstotke (zmanjševali so se le v Grčiji, Španiji, na Irskem in na Cipru). Daleč najbolj med vsemi članicami, kar za 57,2 odstotka, pa je porasel kapital v slovenskem bančnem sistemu, kar ob pasivnosti bank postavlja vprašanje, čemu služi.

27

Da je slovenski bančni sistem primeren za poskuse evropskih denarnih oblasti z novotarijami (na primer z zaplenbo podrejenih obveznic), kažejo podatki o njegovi »velikosti«. Aktiva slovenskih bank je bila aprila le 1.33 tisočinke aktive bančnega sistema evro območja. Nekoliko nad tem povprečjem je posojilna aktivnost bank, saj so posojila slovenskih bank 1,63 tisočink posojil bank evro območja, posojila podjetjem 2,60 tisočink in gospodinjstvom 1,68 tisočink.

Deleži Slovenije v nekaj postavkah balance bank evro območja

	mrd. €	mrd. €	delež v tisočinkah
POSOJILA	17178,4	28,1	1,63
- monetarnim finančnim institucijam	5295	5,3	1,00
- državi	1139,5	1,8	1,57
- nefinančnim družbam	4302	11,2	2,60
- gospodinjstvom	5225,8	8,8	1,68
OBVEZNICE			
- državni sektor	1899,9	7,6	4,00
DELNICE	1200,5	1,0	0,83
SKUPAJ AKTIVA	32179,9	42,8	1,33
VLOGE	17061	29,8	1,74
- monetarnih finančnih institucij	5482,5	5,2	0,94
- centralne države	198,5	2,4	12,09
ostalih rezidentov	11380	22,2	1,95
KAPITAL IN REZERVE	2417	4,7	1,94

Vir. E
CB

Svet ECB je 3. junija sklenil, da pusti obrestne mere za operacije glavnega financiranja, za odprto ponudbo mejnega posojila in za odprto ponudbo mejnega depozita nespremenjene, to je 0,05%, 0,30% in -0,20%. V Sloveniji se ničli postopoma bližajo tudi obrestne mere na vloge. Obrestna mera na vloge do enega leta gospodinjstev je bila marca 0.4 odstotna,

v evro območju 1.1 odstotna, za vloge nad enim letom pa 1,1 in 1,2 odstotna. Posojilne obrestne mere so v Sloveniji praviloma nad povprečjem, zmanjšujejo pa se podobno kot v evro območju. Obrestna mera za stanovanjske kredite je bila 2.4 odstotna (v evro območju 1.9), za potrošniške kredite pa 4.4 odstotna (5.2). Višje kot v EMU so tudi obrestne mere podjetjem, za zneske do enega milijona je 3.7 odstotna (2.9) nad 1 milijonom evrov pa 2.7 (1.4) odstotna.

28

Po poročilu BS se kakovost terjatev bank izboljšuje, kar pa podatki komajda potrjujejo. Terjatve, katerih plačilo zamuja za več kot 90 dni, so bile 15. marca 4199 milijona evrov. Delež terjatev z zamudami več kot 90 dni je od decembra lani do marca letos upadel z 11.9 na 11.4 odstotka, a predvsem zaradi padca deleža slabih terjatev tujcev z 20.6 na 17.2 odstotka, medtem ko se je delež slabih terjatev podjetij povečal s 17.7 na 17.8. Delež slabih terjatev gospodinjstev je s 5.3 odstotki ostal nespremenjen, znotraj tega pa se je delež slabih terjatev obrtnikov povečal s 16.5 na 16.7 odstotka.

11. Marca so bila gibanja v tekoči bilanci ugodna

V marcu je ugodna blagovna menjava vplivala tudi na ugodne rezultate tekoče plačilne bilance.

Saldo tekoče bilance je v marcu znašal 313.8 milijonov € (marca lani je bil 283.1 milijon €), kar je rezultat presežka v blagovni menjavi v višini 220.2 milijona € (lani marca 169.5 milijonov €), presežka v bilanci storitev 164.1 milijon € (138.4 milijone € lani), primanjkljaja v bilanci primarnih dohodkov dela in kapitala -30.5 milijonov € (marca lani je presežek znašal 12.7 milijonov €) in primanjkljaja v sekundarnih dohodkih države in ostalih sektorjev -40.0 milijonov € (-37.5 milijonov €). Med storitvami so potovanja dosegla presežek 100 milijonov €, kar je 6% več kot marca 2014.

Plačilna bilanca
(milijoni €)

Postavka		Januar-Marec		Marec	
		2014	2015	2014	2015
I.	Tekoči račun	337.7	408.8	283.1	313.8
1.	Blago	297.5	364.3	169.5	220.2
1.1.	Izvoz blaga	5,581.4	5,861.4	2,005.4	2,179.0
1.2.	Uvoz blaga	5,283.9	5,497.1	1,836.0	1,958.9
2.	Storitve	320.5	411.0	138.4	164.1
2.1.	Izvoz storitev	1,176.8	1,258.4	435.3	471.2
	Transport	354.2	375.4	130.2	137.8
	Potovanja	387.7	416.4	140.0	148.8
2.2.	Uvoz storitev	856.3	847.4	296.9	307.1
	Transport	191.8	192.4	70.8	69.4
	Potovanja	132.9	136.7	46.7	48.0
3.	Primarni dohodki	-114.8	-192.0	12.7	-30.5
3.1.	Prejemki	307.4	275.4	159.2	134.7
	Od dela	119.6	119.1	39.9	39.7
	Od kapitala	40.9	37.5	17.0	16.1
3.2.	Izdatki	422.2	467.4	146.5	165.2
	Od dela	25.5	27.7	8.5	9.2
	Od kapitala	332.9	341.3	115.5	113.0
4.	Sekundarni dohodki	-165.5	-174.5	-37.5	-40.0
4.1.	Prejemki	179.8	171.8	58.6	57.8
	Državni sektor	86.1	77.7	27.7	26.0
4.2.	Izdatki	345.3	346.3	96.1	97.8
	Državni sektor	207.0	206.4	48.2	48.3
II.	Kapitalski račun	-0.2	33.7	-1.7	9.4
III.	Finančni račun	333.0	778.3	408.9	469.3
1.	Neposredne naložbe	-81.4	-353.2	4.4	-262.6
2.	Naložbe v vrednostne papirje	-3,096.8	624.7	49.5	129.5
3.	Finančni derivativi	-2.0	16.5	2.2	5.5
4.	Ostale naložbe	3,355.7	510.5	373.3	564.6
5.	Rezervna imetja	157.5	-20.2	-20.5	32.3
IV.	Neto napake in izpustitve	-4.6	335.7	127.4	146.1

Vir: BS

V prvem četrtletju skupaj je znašal presežek tekočega računa 408.8 milijonov € (v prvem četrtletju 2014 je bil 337.7 milijonov €), kot rezultat presežka blagovne menjave 364.3 milijone € (297.5 milijonov €), presežka storitvene menjave 411.0 milijonov € (lani 320.5 milijonov €), primanjkljaja v primarnih dohodkih dela in kapitala -192.0 milijonov € (-114.8 milijonov €) in primanjkljaja v sekundarnih dohodkih države in drugih sektorjev -174.5 milijonov € (-165.5 milijonov €). V slednjem so vključeni tako tekoči transferi kot repatriacija profitov tujih podjetij pri nas.

30

Kapitalski račun po treh mesecih 2015 izkazuje povečanje 33.7 (v enakem obdobju lani padec -0.2) milijonov €, na finančnem računu pa so se obveznosti povečale za 778.3 milijone € (lani 333.0 milijonov €). Saldo naložb v vrednostne papirje znaša 624.7 milijonov € (lani -3096.8 milijonov €), saldo ostalih naložb pa 510.5 milijonov € (v enakem obdobju lani 3355.7 milijonov €). Neto napake in izpustitve znašajo letos kar 335.7 milijonov € (vključujejo še zadržane dobičke tujih podjetij), v enakem obdobju lani so bile -4.6 milijonov €:

Po podatkih iz majskega Biltena Banke Slovenije je konec marca 2015 znašal bruto zunanji dolg Slovenije 47175 milijonov € (67 milijonov € manj kot mesec prej) pri čemer je državni delež že 64.4%. Neto dolg je znašal 13741 milijonov €, kar je 837 milijonov € manj kot mesec prej. Mednarodne rezerve banke Slovenije so bile konec aprila 2015 le 827 milijonov €, kar je 73 milijonov € manj kot mesec prej. Slovenskim desetletnim obveznicam donos raste, saj je bil 10.6. že 2.198%, vendar je še vedno nižji kot za italijanske in španske obveznice.